

Roma llaqta sayachin rikch'ayta - Chunka yupayniyuq

Qhipa Ch'aqway: Joel qillqapa, Nueva York llaqtapa urmaynin, hinaspa Romaq unanchan Adventistakunaq historiankupi

Jeff Pippenger
2024-08-26

Qhipa ch'aqwayta, Adventista historiapi Roma nisqa unanchamanta wakin ñawpaq historiakunawan tantachiyta munani, Joel qillqapi tarikusqanta. Chay ch'aqwayqa karqa 2001 watapi setiembre killapa 11 p'unchawmanta qhipaman, hinaspa chay pacha imayna kasqanta mana yuyarispaqa, wakin llamp'u, sut'i mana qhawasqa tupuykunata allinmi chinkachisunman. Chay imayna kasqankunata allin contexto ukhupi churayqa munan Millerita historiata qhawariyta. 1840 watapi agosto killapa 11 p'unchawninpi, Apocalipsis qillqap 9 kaq capitulonpi, 15 kaq versículonpi pacha willakuy hunt'akusqa.

Hina tawa kay chusku angelkuna cacharirqa karqan, huk horaqpaq, huk p'unchawpaq, huk killapaq, huk watapaq wakichisqa, runakunamanta kimsa kaq rakiyta wañuchinankupaq. Apocalipsis 9:15.

Chaymiqa “hora, huk p'unchaw, huk killa, huk wata” nisqanta reqsichin, chayqa kimsa pachak isqun chunka hukniyuq watakunaman chunca pichqa p'unchawkunamanpas tupachisqa kasqanta. Tawa angelkunaqa Islam hatun kallpaman oqarispa Romapa contranpi maqanakuyta apamusqan tiempota sut'incharqanku, 27 de julio de 1449 p'unchawmanta qallarispa. Qallariy puntoqa huknin pachak pichqa chunka watayuy hukniray pacha willakuyta tukukuyninwan llamk'aspa churasqa karqa. Ñawpaq pachak pichqa chunka watayuy pacha willakuyqa ñawpaq ay, chaymi Apocalipsis qanchis t'aqapi pichqa trompetapas kasqan, chaypa historiampi churakusqa karqa. Pachak pichqa chunka watayuy willakuy 27 de julio de 1449 p'unchawpi tukukuptin, kunan qhawasqanchik pacha willakuyqa qallarín, hinaspa kimsa pachak isqun chunka hukniyuq wata chunca pichqa p'unchaw qhipamanña willakuyqa 11 de agosto de 1840 p'unchawpi tukukun.

William Millerqa Apocalipsis isqun qanchis p'unchawniyuq qillqapi nisqakunata Islammanmi rikhurqan, hinaspataq 1840 watapi agosto killa 11 p'unchaw manaraq chayamuchkaptin, huk Millerita sutiyaq Josiah Litchqa profeciamanta huk willakuyta churarqan, chaypi reqsichispa 1840 watapi Otomano Supremacía tukukunanta. Agosto killa 11 p'unchawmanta chunka p'unchaw ñawpaqta, Litchqa willakuyninta aswan allinta tupachispa musuqmanta allicharqan, mana sapallanta ima watapi profecía hunt'akunanta reqsichinapaqchu, aswanpas kikinta wata, p'unchaw, killatapas. Hermana Whiteqa rimarin Litchpa chay willakuynin ima laya kallpachakusqanmanta Milleritakunapa religioso mundonpi, chay ruway hunt'akusqan pacha.

“1840 watapi huk hunt'asqa profecía hunt'akuyninmi achka runakunapa sumaqta interesninta hatarichirqan. Iskay wata ñawpaqta, Josiah Litch, iskay kaq hamuyta willakuspa predicak ministeriokunamanta huk umalliq, Apocalipsis 9 nisqamanta huk qhawariyta rikhurichirqan,

Imperio Otomano urmananta ñawpaq rimarispas. Paypa yupaychayninkunaman hina, kay atiyqa urmachisqa kanan karqa... 11 de agosto de 1840 p'unchawpi, maypachachus Constantinopla llaqtapi poder otomano p'akikunan suyachikunman. Hinallataq, noqaqa creenim kay hinapuni kasqanta tarikunanta.”

“Chay p'unchaypuni nisqaman hina, Turquía llaqtam, kachaqninkunawan, Europa llaqtakunapa hukllachasqa atiyinkupa amachayninta chaskirqan, chayhinataq cristiano nacionkunapa kamachisqanman churakusqa karqan. Chay pasasqa imapas willasqa rimayninta cheqaqtapuni hunt'arqan. Chayta yachaspaqa, achka runakuna yuyarirqanku Millerpa hinallataq paywan kуска kaqkunapa chaskisqa profecía hamut'anapa kamachikuyninkuna cheqaq kasqanmanta; musphay hina kallpachaytaq qosqa karqan Advento kuyuriyman. Yachaysapa runakuna, hatun kayniyuq runakunapas, Millerwan hukllawakurqanku, yachachispa hinallataq paypa qhawariyninkunata qillqaspa rimanakuspa, hinaspataq 1840 watamanta 1844 watakama llamk'ayqa utqayllata mast'arikurqan.” The Great Controversy, 334, 335.

Kay watakunapi kay ruwayta qillqaykusqanmantaqa sapa watakunapi achka imaymana ñankunawanmi Laodicea nisqa Qanchis p'unchaw Adventistakuna kutikutikuspa atacasqaku. Qanchis kuti nisqawan, hinaspa “sapa p'unchaw” nisqawan hina, kay cheqaq kayta atacayqa iskay sagradu tablapi rikuchisqa cimientokunata rechazaymi, hinallataq Profecía Espíritu-pa autoridadnintapas. Satanás kay historiapi confiyta chinkachinampaq llamk'asqanmanta rasonqa achka imaymanam.

Litchpa willakusqanqa “Millerpa chaskisqan profecía hamut'anapa kamachikuyninkunata” llamk'achirqan. Millerqa profecía pacha nisqap imayna kasqanmanta yuyay chaskirqan, chaymanta pipas Millerpa willakuynin profecía pachapi sayasqa kasqanta iskayrayaptinqa, 1843 watapiwan 1850 watapi ñawpaq pionerokunaq siq'ikartankunata qhawarispas chiqaq kasqanta takyachiya atinqa. 1840 watapi agosto killapa 11 p'unchawninman ñawpaqta, Millerpa Cristo kutimunanmanta willakusqanta hark'aqkunaqa nirqanku, Cristo hayk'aq kutimunan yachanapaqqa profecía pacha mana llamk'achiy atikunmanchu nispa. Achk'a kutiqa Bibliapi “mana p'unchawta ni horata yachankichu” nisqanta apaykacharqanku, paypa willakuyninta llamkaynintawan sayachinankupaq.

Ichaga p'unchawanmanta, ichaga p'unchay horanmantaqa mana pipas yachanichu, hanaq pacha angelkunapas mana, ñoqa Taytaylla. Ichaga imaynachus Noepa p'unchayninkuna karqan, chayhinataqmi Runa Churip hamuyninpas kanqa. Unuyakuymanta ñawpaq p'unchaykunapiqa mikhurqanku, upyarqanku, casarakurqanku, warmita qosqanku, Noepa arkamman yaykunan p'unchaykama; mana yacharqankuchu unuyakuy hamuspa llapanta apaqtin, chayhinataqmi Runa Churip hamuyninpas kanqa. Chaypacha iskaymi chakrapi kanqaku; huknin apasqa kanqa, huknintaq saqisqa kanqa. Mateo 24:36–40.

Kay pasaj chaypiña kaptinpas, Millerita runakunaqa askha Bibliaq pruebankunata tarirqanku willakusqankuta sayachinankupaq; chayraykutaq ñawpaqman purirqanku, huk principio patapi llamk'aspa, chay principiotataq qhepaman Sister White sut'icharqan.

“Manam yachan p’unchayta, nitaq horastaqa yachanchu’ nisqaqa advento ñiypa qhatiqkunaq aswan achka apamusqan yuyaymi karqa. Qelqasqaqa kayhinam nispá: ‘Chay p’unchaymanta, chay horamantaqa manam pipas yachanchu, hanaq pacha angelkunapas mana, aswanqa Yayáylla.’ Mateo 24:36. Kay textopaq sut’i, hinallataq tinkusqa willakuyqa Señor suyakuqkunawan qosqasqa karqa, chaymantaq contrankuna imayna pantasqa llamk’achisqankuta sut’ita rikuchirqanku. Chay simikunaqa Cristoqa Olivos orqopi discipulonkuna wan yuyarinakusqanpi rimarqan, templomanta qhipa kutita llusqisqan qhipaman. Discipulokunaqa tapurqanku: ‘Imataq hamuyniykipaq, kay pachaq tukukuyninpaqpas señalan kanqa?’ nispá. Jesusqa señalkunata qorqan, hinaspataq nirqan: ‘Tukuy kaykunata rikuspaykichis, yachaychisña qayllapi kashasqanta, punkukunapiña hina.’ Versículos 3, 33. Qespichiqpa huk rimayninqa ama huknin rimayninta chinkachinampaq hap’isqa kananchu. Hamuyninpa p’unchayninta nitaq horanta pipas mana yachaspaqa, yachachisqas kanchik, kamachisqas kanchik ima hayk’aq qayllapi kasqanta yachananchikpaq. Astawantaq yachachisqas kanchik: paypa willakuyninta mana kasukuspa, adventon qayllapi kasqanta yachanata mana munaspa utaq saqespaqa, noqanchikpaq wañuy apaq hina kanqa, imaynatachus Noé p’unchaykunapi kawsarqanku mana yachasqankurayku unu lloqsimuy hamusqanta. Chay kapitullupi kikin kashanmi huk rikch’akuypas, allin kamachikuq sirvienteta mana allin sirvientemanta t’aqwispa, sonqonpi ‘Señorniyqa hamuyninta qhipayachin’ nispá niqpa taripayninta qospan; chaywanmi Cristoqa imayna qhawanampaq, imayna kutichinanpaqpas qawachin, paypa hamuyninta suyaspa qhawaq, yachachiq runakunata, hinallataq chayta ñeq’eqkunata. ‘Chayrayku qhawakuychis,’ nin. ‘Kusisqa kachun chay sirvienteqa, patronnin hamuspan chayhinata ruwaqta tarisqan.’ Versículos 42, 46. ‘Chayrayku mana qhawakuspaykiqua, suwa hina hamusaq qampaq, manataq yachankichu ima horapi qamman hamusqayta.’ Apocalipsis 3:3.” El Gran Conflicto, 370.

Litchpa willakuy simisqan hunt’akusqan qhipanpi, “yachayniyuqkuna hinaspa hatun kamachiyniyuq runakuna Millerwan huñunakuspa, willakusqankupipas hinaspa paypa yuyayninkunata qillqaspa mast’arichisqankupipas; chaymanta 1840 watamanta 1844 watakama llamk’ayqa utqayllam mast’arikurqan.” Millerpa willakuyninqa kallpachakusqa karqan, profecíakunata sut’inchaypaq kamachikuyninkuna allin kamachikuykuna kasqanku sut’ichisqa kaptin. Pacha profecía hunt’akusqanman kutichispa, mana Millerpa kamachikuyninkullachu sut’ichisqa karqan hinaspa askha runakuna chaypacha Miller llaqtapi puriqkunaman yapakusqanku, aswanpas profético nisqa ancha ima allin riqsisqa karqan, imaraykuchus chayqa Millerpa kamachikuyninkumanta ñawpaq kaq kamachikuyraqmi sut’ichisqa karqan. Hinallataq, chay sut’ichiyqa hunt’akusqa karqan kimsa “ay” nisqakunamanta iskayñiqin profecíata churarispa; chaykunapaq pichqañiqin, soqtañiqin hinaspa qanchisñiqin corneta kasqankurayku.

Millerpa willakuynin kallpachasqa kayqa Milleritakuna musuqchasqa kuyuriyninpa huknin ancha allin riqsisqa señalkunanmanta hukninmi karqa. Chayqa Jesuspa bautizakusqanwanmi unanchasqa karqa. Chaymi ñawpaq rimanakuy llaqtapa runakunataq qhipa pruebaynin ruwayqa qallarisqanta señalarqa (protestantekunata). Satanaspa maqanakunapa chawpinmanmi tukuy Millerita kuyuriypaq, hinallataq willakuyninpaq, tukurqa.

“Ima tapukuyta Supay yuyaypi hatarichiyta atin, Diospa llaqtanpa ñawpaq purisqan hatun willakuykunamanta iskayrayayta rurananpaq, chayqa paypa satanás kamachiqninman kusichinmi, hinaspataq Diospaq huchallikuyñam. Kay pachaman Señorpa utqaylla hamunanmanta atiywan hinaspa ancha hatun k’anchaywan willakuyqa cheqaqmi, hinaspataq 1840 watapi achka simikuna oqarisqa karqan chayta willakunanpaq.” Manuscript Releases, volumen 9, 134.

2001 watapi 11 ñiqin setyembripi kinsa kaq ay ayllusqa hamurqan willakuy qillqapi ñawpa rimayman. Chay ruwaymi takyachirqan hatun kamachiyta, mayqintachus hamuq kayllapi yachachikuyta qhawarinapaq hap’irqan kinsa kaq angelpa kuyuy, mayqinchus 1989 watapi qallariq. Ñawpaq cheqaq kay, mayqintachus chay allinchay kuyuy paqarichiq willakuqman kicharisqa karqan, 1989 watapi kicharisqa karqan, manataq Daniel chunka hukniyuqpa qhepa soqtan versiculonkuna karqanchu. Chayqa karqan cheqaq yachaymi llapa allinchay kuyuykuna hukninwan huknin purinkuña parallelamente, hinaspa huk siqi patapi huk siqita churaykuspa huñunayku kanan, chaywan reqsichinapaq pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa kuyuy-ninta, mayqinchus kinsa kaq angelpa kuyuy. Ñuqaqa ñawpaq llaqpaq rimaqayta qorqani camp meeting nisqapi 1994 watapi, ichaqa quizá 1995 watapi. Chay rimaqayqa manam Daniel chunka hukniyuqpa qhepa soqtan versiculonkunamanta karqanchu, aswanpas allinchay siqikuna hukninwan huknin parallelamente purisqanmanta karqan.

Kimsa kaq llakikuy Islammanta willakuy hunt’akusqanpi, 11 septiembre 2001 p’unchaypi, 11 agosto 1840 wataman parallelkuran. 1840 watapi, ñawpaq kaq hinaspa iskay kaq llakikuykunamanta huk willakuy Milleritakunaq willakuyninta takyachirqan; chay hinallataq 11 septiembre 2001 p’unchaypi, kimsa kaq llakikuy manta huk willakuy Future for America nisqapa willakuyninta takyachirqan. Chay chiqaqta reqsiyqa achka runakunata kuyuyman apamurqan, maypichus ñawpaqtaqa aswanqa huk sapa runalla karqan. Chaymantaqa kuyuyqa willakuyninpas, willakuqpas atacasqa rikurirqan, imaynan 1840 watapa historiampis qhepa chunka watakuna ukhupi Satanaspas atacayninpa chawpinman tukurqan chay hinata.

Americapaq Ñawpaqman nisqa kuyuyman huñukunakusqakunaqa, chay historiapa kachaqnin huñusqa profecía hamut’anapa kamachikuykunata chaskirqaku. Chay kamachikuykunamanta huknin, ichaqa quizá llapa chaykunamanta aswan ancha allin kaq, karqan hinaspa kanmi profecíaqa kimsa kuti hunt’akuyninman churakusqa. Chay kachaqa hamuspan yacharqanmi wakin profecíaqa cheqaq kayninkuna kimsan sut’i hunt’akuyninkunapi rikuchisqa kasqanta. Milleritakunaq historianta pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaq historiapi kutimunman nispa creenakusqanrayku, rikurqanmi 11 de agosto de 1840 watapi 11 de septiembre de 2001 watata tipificasqanta, hinaspa wakin qhapaq reformapa siq’ikunapas chay kikin waymarkta hap’isqankuta.

Kimsaqa ángelpa rigenpi llapa sagrado reforma raykukunapa yapam kutimuy evidenciantaqa Judá ayllumanta Leónmi kicharirqa. Rikurqanmi, imaynan Millerita historiapas chunka sipaskunapa parábolanta sapa letrakama hunt’arqa, chay hinallataq Future for America-pa historiapas hunt’arqa.

“Sapa kuti rikuchiylla chunka sipaskunapa rikch’ayninman qhawachisqa kani, pichqaqa yuyaysapa karqanku, pichqataq mana yuyaysapachu. Kay rikch’ayninqa nisqa siminkama

hunt'asqa karqan hinaspa hunt'akusaqmi, imaraykuchus kay pachapaq huk sapaq llamk'anayuqmi, hinaspa kinsa kaq angelpa willakuynin hina, hunt'asqa karqan hinaspa pacha tukukuyninkama kunan pacha cheqaq chiqap willakuy kaspachakanqa." Review and Herald, August 19, 1890.

Apocalipsis chunkaq qanchis truynunkuna reqsisqa karqan, chaywan riqsichinapaqmi 1840 watapi agosto 11 p'unchawmanta 1844 watapi octubre 22 p'unchawkama Milleritakunaq kawsasqankuta, hinallataq 2001 watapi septiembre 11 p'unchawmanta hamuqlla domingo kamachikuykama historiatapas.

"Kanchis illapakuna nisqapi rikuchisqan Juanman qosqa sapaq k'anchayqa, huk siq'iy karqan imayna ruwaykuna pasananpaq ñawpaq kaq hukñiqin angelpa, iskayñiqin angelpa willakuyninkuna urapi...."

"Kay qanchis illapakunapa rimayninkuta rimarusqan qhipaman, kamachiyqa Juanman hamun Danielman hina huch'uy liqrumanta: 'Qanchis illapakunapa rimarusqankuta sellay.' Kaykunaqa hamuq p'unchaykunapi pasaq ruwaykunam, chaykunaqa kikinkupaq nisqa ordenninpi rikuchisqa kanqaku." The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volumen 7, 971.

Reqsisqa karqa, Hermana White sut'ita nisqanmanta, kimsañiqin angelpa kuyukuyninqa hukllañam purin ñawpaq ñiqin hinaspa iskay ñiqin angelkunapa kuyukuyninwan.

Diosqa Apocalipsis 14-pa willakuyninkunata profeciapa siq'inpi churarqan, chay willakuyninkunapa ruwasqanqa mana tukunanpaqchu kay hallp'a historianta tukukuyninkama. Ñawpaq kaq angelpa willakuyninpas, iskay kaq angelpa willakuyninpas, kay pachapaq cheqaqmi kachkan, hinaspataq kay qhepan hamuqwan kуска purinanpaqmi kanku. Kinsa kaq angelqa qapariyninwan hatunmanta amonestacionninta willakun. "Kaykunamanta qhipaman," nisqa Juan, "rikurqani huk angel hanaqpachamanta uraykamusqanta, ancha atiyiniyuqta, hinaspa kay hallp'ata k'anchachirqan gloriawan." Kay k'anchariypiqa, kimsa willakuykunapa llaqa k'anchayninmi huñusqa kachkan. The 1888 Materials, 803, 804.

Ñawpaq kaq huknin angelpa, iskay kaq angelpa ima kuyukuyninqa kinsa kaq angelpa kuyukuyninwan kуска purin. Ñawpaq kaq angelpa, iskay kaq angelpa ima kuyukuyninta kallpachasqa profeciapa kallpachasqa karqan ñawpaq kaq, iskay kaq ay kaqpa pacha-profeciankunapa hunt'akuyninwan; hinallataq kinsa kaq angelpa kuyukuyninpa kallpachakuyninqa kallpachasqa karqan kinsa kaq ay kaqpa profeciankaq hunt'akuyninwan.

Hinallataqmi, 11 agosto 1840 p'unchawpi, Future for America nisqapa willakuynin chiqapchasqa kaptin, "achka runakuna yachasqanku allin kasqanta profecía nisqakunata hamut'anapa kamachikuyninkunamanta Future for America hap'isqanta," hinaspataq "musphay atiyiniyuq kallpachay qosqa karqan advent movimiento-man." "Yachayniyuq, hinallataq allin sayayniyuq runakuna huñunakusqanku" Future for Americawan, "willakuypipas, qillqaspa rikhurichiyllapipas," Future for America nisqapa profético willakuyninta. Future for America nisqapa huk sapaq kamachikuyninmi, sut'itaq chiqapchasqa 11 septiembre 2001 watata profeciapa hunt'akuynin kasqanta, chayqa karqan "profeciapa kimsa kuti churakuynin."

Iskayllamanta sutinchasqa yuyayta chaskispa, ñawpaq kaq hukniki, iskayniki llaquykunaqmanta Islam-pa hatun sapinpi sayasqa qhawayninman hina, iskaynin santu chartakunapi rikuchisqa kasqanman hina, chaymanta willasqa qillqasqa testimoniowan kуска, reqsiyku hukninkama sut'i profetiku kaqninchiskunata ñawpaq llaquypaq, hinallataq iskay kaq llaquypaq. Bibliam kutin kutinta, imaymana hinakunapi, yachachin cheqaq kaqqa iskay testigokunaq testimoniunpi takyachisqa kasqanta. Ñawpaq llaquyq profetiku kaqninchiskuna, iskay kaq llaquyq profetiku kaqninchiskunawan huñusqa, kimsay kaq llaquyq profetiku kaqninchiskunata takyachin. Islam-pa kinsa kutin churakuyninqa ancha sut'i hinam 2001 wata, septiembre killapa 11 p'unchawninpi kimsay kaq llaquy hamusqanta reqsichin, chayrayku mana atikunchu mana rikuyta, ichaqa aswan achka runakunaqa munanku evidenciapa ñawpaqninpi ñawinkuta wichq'ayta.

Profeciapa kimsa kuti rurayninmi allinta sayachin kimsa kaq ay ayluyqa chayamunanta 11 septiembre 2001 watapi. Chaymantataq rikurqan kay kamachikuyqa chiqapta tinkisqa kasqanta iskay kaq angelpa willakuyninwan, maypichus Milleritakunapa pacha hinallataq pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa pachanpipas Espíritu Santopas hich'akusqan pacha kanan. Iskay historiapas chunka sipaskunapa rikch'ayninpa hunt'akusqanmi kanku, chay rikch'ayninpitataq Chawpi Tutan Qapariynin willakuyllapim yachachisqa rikurin yuyaysapakunawan mana yuyaysapakunawan ima hina sapaqchasqa kasqanku, chaypitaqmi iskay kaq angelpa willakuynin kallpachasqa karqan.

“Iskay angelpa willakuyninpa tukuyninman qayllapi, hanaqpachamanta hatun k'anchayta rikurqani Diospa llaqtanman k'anchamushaqta. Chay k'anchaypa llihipayninkuna intihina ancha k'anchakuyta rikuchirqanku. Hinaptin angelkunapa rimayninkunata uyarirqani qaparispa: ‘Qhawariychik, Qosan hamushan; lloqsimuychik paywan tinku!’”

“Kaymi karqa chawpi tuta qapariy, mayqinchus kallpachanan karqa iskay kaq angelpa willakuyninta. Angelkuna hanaq pacha manta kachamusqa karqanku llakikuywan urmachisqa santo-kunata rikch'achinankupaq, hinaspa ñawpaqninpi kaq hatun llamk'aypaq wakichinankupaq. Aswan yachayniyuq runakunaqa mana ñawpaqta chaskiqkuna karqankuchu kay willakuyninta. Angelkunaqa kachamusqa karqanku llamp'u, sapa sonqowan Diosman qosqakuna-man, hinaspa kallpachasqanku qaparinankupaq: ‘Qhawariychik, kasarakuy qhari hamushan; lloqsimuychik paywan tinku!’” Early Writings, 238.

Ñawpaq kaq huknin angelpa, iskayñiqin angelpa historiankunapi, Espíritu Santopa hich'aykusqanqa Chaupi Tuta Qapariyninwanmi hunt'akun, iskayñiqin angelpa willakuyninman huñukuninwan. Kayqa yapamantanmi kutichisqa kachkan kinsañiqin angelpa historiapin.

“Angelkunaqa kacharisqa karqanku hanaq pachamanta kallpasapa angelta yanapanankupaq, chaymanta uyarirqani rimaykunata maypipas kasqankuta hina, lloqsimuychis paymanta, ñuqaqa llaqtay, ama huchankunapi rakinakunaykichispaq, nitaq mana ñak'ariyninkunamanta chaskinaykichispaq; huchankunaqa hanaq pachakama chayasqaña, Diospas mana allin rurayninkunata yuyarirqanña. Kay willakuyqa rikurirqan kimsa kaq willakuymán yapasqa hina, hinaspa paywan huñusqa, imaynachus chawpi tuta qapariy iskay kaq angelmanta willakuymán huñukurqan 1844 watapi. Diospa k'anchayninqa samaysapa, suyaykusqa santo runakunapi tiyaykurqan, hinaspa manchakusqankumanta mana kaspa qhipa ancha

ch'uyanchasqa waqyayta willakurqanku, Babiloniapa urmayninta qaparispanku, hinaspa Diospa llaqtanta waqyaspa paymanta lloqsimunankupaq; chhaynapa manchay atiq tukukuyninmanta qispinankupaq.” Spiritual Gifts, volume 1, 195.

Profeciapa kimsakutin churakuyninman hina qhawarispas, iskay kaq angelpa willakuyninqa profeciapa kimsakutin churakuyninta rikuchin, imaraykuchus mayqin historiapias chay willakuyninqa Babilonia iskay kuti urmasqañam.

Hukninpas huk angel qatimuspa nirqan: ¡Babilonia urmamun, urmamunmi, chay hatun llaqta! llapan nacionkunata upyachisqanrayku qhelli huchallikuyninpa phiñakuynin vinowan. Apocalipsis 14:8.

Apocalipsis chunka qillqapi atiyuniyuq angelninpa uraykamurqa ñawpaq kaq hinallataq iskay kaq “ay” nisqap willakusqan hunt'asqawan, agosto 11, 1840 p'unchawpi; chayta ruwaspanmi rikuchirqa Apocalipsis chunka pusaqniyuq qillqapi atiyuniyuq angelninpa uraykamuyninta septiembre 11, 2001 p'unchawpi. Chay angel, kay pachata kikinpa hatun k'anchayninwan qhanchachiq, chaymantataq huk willakuyta willarqa.

Hinan chaymanta sinchita qaparispa hatun kallpawan nirqan: Hatun Babiloniaqa urmarunñam, urmarunñam, supaykunapa tiyananman tukusqa, tukuy millay espíritu kunapa waqaychana wasinman, tukuy mana ch'uya cheqni sapa p'iskukunapa wichq'asqa k'itimanpas. Apocalipsis 18:2.

Chunka tawa pusaqniyuq angelpa willakuynin, chunka pusaqniyuqpa atiyuniyuq angelpa willakuyninwan kуска, reqsichin Babilonia iskay kuti urmaykusqanta, chay willakuytaq qhepa punchawkunaq Babilonianta reqsichin. Qhepa punchawkunaq Babilonianta reqsichin, imaraykuchus ñawpaqta iskay kutin Babilonia urmarqa Nimrodpa pachasninpi, hinallataq Nabucodonosormanta Belsasar kama pachasninpi; chaykunam sayarichin Apocalipsis chunka qanchisniyuqpi kachaq warmi urmayninpa profetiku unanchasqankunata, paypa urqunpi qelqasqa kasqa: “Hatun Babilonia.” Chay qhepa punchawkunaq Babilonia urmayninta reqsinapaqqa, Babiloniaq iskay ñawpaq urmayninkunam iskay testigokuna hina munakunku, imaraykuchus qhepa punchawkunaq willakuyninqa kaymi: “Babilonia urmasqa, urmasqa.” Atiyuniyuq angel uraykamusqa pacha, Nueva York llaqtapa hatun wasikuna Diospa llank'anwan urmachisqa kaptin, Paypa willakusqanwanmi reqsichin profeciapa kimsa kuti hunt'asqa kananmanta kamachiyta. Chay profeciapa kimsa kuti hunt'asqa kasqa, 11 ñiqin septiembre 2001 watapi, Diospa profetiku Simin hunt'akusqanta sayarichirqa, chayqa kimsa ay! nisqakunapa kimsa kuti hunt'akusqa karqa.

Chay hunt'asqapi achkha runakunaq Future for America sutiyuq kuyuyman huñukusqanku, hinaspataq Future for America nisqaqa profeciakuna hamut'anapaq hap'isqa kamachikuykunapi allinta yuyaychakuq karqanku. 1840 wata, agosto killapa 11 p'unchaynin, kutimurqa; chayna ruwaspanpas, chay kutimuyqa mana Millerpa ñawpaq kamachikuyninta takyachirqachu, chaytaq kay karqa: Bibliapi profeciakunapi huk p'unchaw huk watawan rikch'akun. Aswanqa Future for America nisqapa ñawpaq kamachikuynin kay karqa: Millerita historiapi ñawpaq angelpa hinaspa iskay angelpa willakuyninkuna imayna kasqanqa, chay hinallataq kimsa angelpa kuyuy historiapi

kutimun.

Sichus sut'inmi kashan, 1840 watapi paypa satanás hatun kamachiqninpa huk sut'i maqanakuyhinam kaptinqa, imaynachus Hermana White Satanasta reqsichin, chayqa 2001 wata, setiembre 11 p'unchawpa historiapas chaynalla rikch'aq maqanakuymanmi churakunman. Chayraykun tarinchik conspiración nisqa yuyaykunata, mayqenkunaqa mundialista nisqapa rurayninta, icha jesuitakunapa, icha CIA nisqapa, icha Bush familiapa, icha chay kallpakunapa hukllachasqa t'aqllayninta reqsichinku. Chay yuyaykunaqa, wakin chiqap kay elementokunata apaptinpas, Diosmanta huk llamk'aymi Nueva York llaqtapa hatun wasikunata urmachirqa, hinallataq pachak tawa chunka tawa waranqa akllasqakunapa kuyuriyninpa historiampi kimsa kaq ay nisqapa chayamusqanta señalaspas, chay yuyayta ñiqichinankupaqmi wakichisqa kanku.

“Kunanqa hamunichu simi, ñoqaqa willarqani Nueva York llaqtata hatun unu wayq'uwan pichasqa kananpaq nispas? Kaytaqa mana hayk'aqpas nirqanichu. Nirqanimi, chaypi hatun wasikunata sayarichisqankuta qhawaspas, piso patapi piso patapi, 'Ima manchay rikch'akuykunataq ruwakunan kanqa, Apunchik allpata sinchita ch'ukchichinampaq hatariptin! Chaypiraqmi Apocalipsis 18:1–3 nisqap siminkuna hunt'akunqa' nispas. Apocalipsis pusaq chunka pusaqniyuq kaq tukuy kapituluqa allpaman hamuqkunamanta huk waqyaymi. Ichaqa mana ima k'anchaytapas sapallan Nueva Yorkmanta chaskirqanichu, aswanpas kayllata yachani: huk p'unchaw chaypi kaq hatun wasikunaqa urmachisqa kanqanku Diospa atiyinmuyuykusqanwan kutirisqanwan. Qowasqa k'anchaymanta yachani, tukuchiyqa kay pachapi kashan. Apumanta huk simillam, paypa sinchi atiyinmanta huk llamk'ayllam, hinaptinqa kay hatun sinchi sayasqa ruwaykuna urmankaq. Rikhuringa manchay kay rikch'akuykuna, mayqentachus manañam yuyayllawanchikpas atiyta atinchu.” Review and Herald, July 5, 1906.

Ñawpaqman rimasqa “conspiracy theories” nisqakunaqa, mana ima cheqaqta apamuchkaptinku icha wakin cheqaqkunalla kaptinpas, llapallankuqa chay cheqaqta urmachinku: chay p'unchaypa ruwayninkunaqa Diospa providencial rurayninrayku hunt'akusqanta. Chay imaymana “conspiracy theories” nisqakunaqa Satanaspas hawamanta kuyuyta cheqaqpa contran atacasqanmi; ichaqa payqa ukhumantapas cheqaqta urmachiyta llamk'arqa. Chay ukhu atacaqkunamanta hukninqa Joel qillqapa yuyaynin Roma kasqanta mana chaskiypi sayasqa kachkan.

Chay rimanakuyta qhawakusunchis hamuq qillqapi.

Señorpa siminmi hamurqa Joelman, Petuelpa churinman. Kayta uyarikuychik, machu runakuna; rinriykichikta quychik, llaqtapi tukuy tiyaqkuna. ¿Kayqa karqanchu qankunapa p'unchayninkupi, utaq taytaykichikkunapa p'unchayninkupipas? Willarikuychik wawaykichikkunaman kaymanta, wawaykichikkunataq willachunku kikinkupa wawaykuman, paykunapa wawaykunataq huk mirayman. Imatachus p'almeru kuru saqerqa, chukchuta mikurqa; imatachus chukchu saqerqa, canker kuru mikurqa; imatachus canker kuru saqerqa, caterpillar kuru mikurqa. Rikch'aychik, machasqakuna, waqaychik; qapariychik, vino upyaqkuna llapa, musuq vinomanta, simiykichikmanta kuchusqa kasqanrayku. Huk nacionmi allpayman wiharimurqa, kallpasapa, mana yupay atina, kirunkunaqa leonpa kirunkunahinam, hatun leonpa raqru kirunkunayuqmi. Joel 1:1–6.